

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ № 174

«31» січня 2024 р.

вул. Банкова, 6-8, кімн. 525,
у режимі відеоконференції
11 год 00 хв

Головує: голова Комітету Третьякова Г.М.

Присутні народні депутати України – члени Комітету: Цимбалюк М.М., Струневич В.О., Арсенюк О.О., Гривко С.Д., Остапенко А.Д., Тарасенко Т.П., Тимошенко Ю.В., Циба Т.В.

Відсутні народні депутати України – члени Комітету: Бабенко М.В., Никорак І.П.

Присутні запрошені та особи, які взяли участь у обговоренні:

ДМИТРИЄВА
Оксана Олександрівна	- народний депутат України
ФРІЗ
Ірина Василівна	- народний депутат України
БАТОРШИН
Ігор Олександрович	- начальник відділу соціальних виплат
Департаменту соціального забезпечення
Міністерства оборони України
БЕЗПАЛА Валерія	- адвокатка, членкиня Правління Комітету з
управління персоналом Європейської Бізнес
Асоціації, партнерка юридичної фірми «Василь
Кісіль і Партнери»
БЕРЕЖНА
Тетяна Василівна	- заступник Міністра економіки України

БІЛЕНЬКИЙ Сергій Леонідович	- заступник Голови СПО роботодавців на національному рівні
БОЙКО Світлана Миколаївна	- директор Департаменту видатків бюджету соціальної сфери Міністерства фінансів України
ВОЗНЮК Олександр Григорович	- Голова ВГОІ «Правозахисна спілка інвалідів»
ВОЛОДІНА Людмила Михайлівна	- головний консультант президента Акціонерного товариства «НАЕК «Енергоатом»
ГАРЦ Інна Володимирівна	- начальник відділу охорони здоров'я Департаменту видатків бюджету гуманітарної сфери Міністерства фінансів України
ГОНЧАРУК Володимир Феодосійович	- директор департаменту з питань праці Державної служби з питань праці
ГОСТЮМІНСЬКИЙ Євген Борисович	- державний експерт експертної групи з питань реабілітації та допоміжних засобів Директорату з питань подолання складних життєвих обставин Міністерства соціальної політики України
ГУБА Вячеслав Володимирович	- виконавчий директор з персоналу Акціонерного товариства «НАЕК «Енергоатом»
ГУМЕНЮК Ірина Олександрівна	- заступник завідувача відділу з питань гуманітарної та соціальної політики Дослідницької служби Верховної Ради України
ДЕГНЕРА Ігор Анатолійович	- Голова Державної служби України з питань праці
ДЕРЕЗА Наталія Сергіївна	- головний спеціаліст відділу з питань праці Управління соціального, трудового та гуманітарного законодавства Департаменту публічного права Міністерства юстиції України
ЗАПОЛЬСЬКА Наталія Михайлівна	- державний секретар Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України
ІЛЮШКО Ольга Сергіївна	- помічник Голови ВГОІ «Правозахисна спілка інвалідів»

КАЗНАДІЙ Вячеслав Васильович	- заступник директора департаменту – начальник 1 відділу Департаменту правової роботи Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України
КАПУШ Інна Ігорівна	- директор департаменту нормативно-правового забезпечення виконавчої дирекції з правового забезпечення Акціонерного товариства «НАЕК «Енергоатом»
КАШЕНЕЦЬ Світлана Василівна	- заступник Міністра у справах ветеранів України
КОБЕЦЬ Сергій Васильович	- заступник Голови Національної поліції – начальник Департаменту кадрового забезпечення
КОЛОБРОДОВА Олена Володимирівна	- Представник Уповноваженого з соціальних та економічних прав
КОЛЬЧИК Олена Миколаївна	- керівник експертної групи з питань соціального захисту окремих категорій населення Директорату адресної соціальної підтримки населення Міністерства соціальної політики України
КОМЕНДА Михайло Андрійович	- керівник експертної групи з питань систем соціального страхування, страхових виплат і послуг Директорату розвитку соціального страхування та пенсійного забезпечення Міністерства соціальної політики України
КОНОВАЛОВА Олена Анатоліївна	- заступник директора Департаменту з питань праці Державної служби з питань праці
КРАВЧУК Людмила Миколаївна	- заступник начальника Управління кадрової роботи Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури
КУРМАНСЬКА Діана Ігорівна	- головний спеціаліст соціального захисту Управління соціального, трудового та гуманітарного законодавства Департаменту публічного права Міністерства юстиції України
КУЧЕРЕНКО Сергій Анатолійович	- заступник директора департаменту - начальник відділу соціальної політики Департаменту соціального забезпечення Міністерства оборони України

- ЛЕЩИШИН
Назар Андрійович - заступник керівника секретаріату Голови Верховної Ради України
- ЛІСОВЦЕВА
Олена Іллівна - директор Департаменту розвитку персоналу та кадрової політики Акціонерного товариства «Українська залізниця»
- ЛЯШКО
Віктор Кирилович - Міністр охорони здоров'я України
- ПАВЛОВ
Віталій Ігорович - директор Юридичного департаменту Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України
- ПАУКОВА
Вікторія Вікторівна - інспектор Управління роботи з особовим складом Служби безпеки України
- ПІДЛУЖНА
Ніна Вадимівна - заступник генерального директора - керівник експертної групи з питань рівня життя та соціальних стандартів Директорату стратегічного планування, координації політики та євроінтеграції Міністерства соціальної політики України
- ПОСУНЬКО Дмитро - Голова ГО Національна асоціація спинальників України
- ПРИХОДЬКО
Руслан Вікторович - директор Департаменту соціальної роботи Міністерства у справах ветеранів України
- РОЖКОВА
Людмила Олександрівна - директор Департаменту видатків бюджету органів влади Міністерства фінансів України
- РОМАСЬ
Наталія Леонідівна - юрист Управління правового забезпечення Служби безпеки України
- СТЕПАНЕНКО
Олена Анатоліївна - експерт Конфедерації роботодавців України
- ТКАЧЕНКО
Оксана Леонідівна - в.о. директора Департаменту фінансування державних і загальнодержавних видатків Міністерства освіти і науки України
- ТОКАРЄВА
Уляна Дмитрівна - заступник Міністра соціальної політики України

ХЕЙЛО Олександр Валерійович	- заступник Міністра енергетики України
ШУБІН Олександр Олександрович	- перший заступник Голови СПО об'єднань профспілок
ЮРЧЕНКО Юлія Олександрівна	- головний спеціаліст відділу з питань праці Управління соціального, трудового та гуманітарного законодавства Департаменту публічного права Міністерства юстиції України

Ведеться аудіо та відео запис засідання.

У зв'язку з відсутністю секретаря Комітету Бабенка М.В. контроль за підрахунком голосів здійснює народний депутат України – член Комітету Арсенюк О.О.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Проект Закону про внесення змін до статті 41 Кодексу законів про працю України щодо встановлення додаткової підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця (реєстр. № 7731), друге читання

2. Щодо доцільності включення до порядку денного сесії проектів законів:

- про внесення змін до статті 60-2 Кодексу законів про працю України щодо дистанційної роботи (реєстр. № 10164, н.д. Мороз В.)

- про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо удосконалення правового регулювання окремих питань надомної та дистанційної роботи (реєстр. № 10164-1, н.д. Третьякова Г.)

3. Щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо гарантій працевлаштування ветеранів війни (реєстр. № 10261, н.д. Лабазюк С. та інші)

4. Щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення зміни до Закону України "Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян" (реєстр. № 10364, н.д. Цыба Г., Третьякова Г. та інші)

5. Про перегляд висновку Комітету від 6 квітня 2021 року (протокол № 68) щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про пенсії за особливі заслуги перед Україною" (щодо встановлення пенсій за особливі заслуги громадянам нагородженим Почесною Грамотою Верховної Ради України або Грамотою Верховної Ради України) (реєстр. № 3002а, н.д. Цимбалюк М.)

6. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про пенсії за особливі заслуги перед Україною" (щодо встановлення пенсій за особливі заслуги громадянам нагородженим Почесною Грамотою Верховної Ради України або Грамотою Верховної Ради України) (реєстр. № 3002а, н.д. Цимбалюк М.)

7. Про перегляд висновку Комітету від 29 березня 2021 року (протокол № 66) щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей у сфері праці (реєстр. № 4174, н.д. Констанкевич І. та інші)

8. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей у сфері праці (реєстр. № 4174, н.д. Констанкевич І. та інші)

9. Про перегляд висновку Комітету від 11 травня 2021 року (протокол № 72) щодо проекту Закону про внесення змін до статті 67 Кодексу законів про працю України щодо узгодження вітчизняного законодавства із законодавством країн членів Європейського Союзу у питанні перенесення робочих днів (реєстр. № 4597, н.д. Третьякова Г. та інші)

10. Проект Закону про внесення змін до статті 67 Кодексу законів про працю України щодо узгодження вітчизняного законодавства із законодавством країн членів Європейського Союзу у питанні перенесення робочих днів (реєстр. № 4597, н.д. Третьякова Г. та інші)

11. Проекти законів:

- про внесення змін до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" щодо права застрахованих осіб на отримання реабілітаційної допомоги та допомоги по тимчасовій непрацездатності (реєстр. № 5257, н.д. Ляшенко А.)

- про внесення змін до деяких законів України щодо допомоги по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві (реєстр. № 5257-1, н.д. Мороз В. та інші)

12. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо соціального захисту осіб, які нагороджені орденом "Золота Зірка" та орденом Богдана Хмельницького трьох ступенів (реєстр. № 5601 доопр., н.д. Третьякова Г. та інші)

13. Про перегляд висновку Комітету від 16 лютого 2022 року (протокол № 102) щодо проектів законів про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832) та про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832-1)

14. Проекти законів:

- про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832, Кабінет Міністрів України)
- про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832-1, н.д. Гнатенко В., Мороз В. та інші)

15. Затвердження письмового звіту Комітету про підсумки роботи за період десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання

16. Про схвалення рекомендацій за результатами слухань у Комітеті на тему: «Забезпечення конституційних прав і свобод громадян України підрозділами соціального захисту населення в регіонах», які відбулися 29 листопада 2023 року»

17. Про затвердження пропозицій Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів стосовно кандидатур до складу постійних делегацій Верховної Ради України у парламентських органах міжнародних організацій

18. Про внесення змін до рішення Комітету від 29 червня 2022 року (протокол № 117) про створення робочої групи з напрацювання проекту Соціального кодексу України (щодо зміни координатора робочої групи)

Голова Комітету Третякова Г.М. запропонувала включити до порядку денного додаткове питання: «Щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження генофонду Українського народу (реєстр. № 10448), поданого народним депутатом України Дмитрієвою О. та іншими народними депутатами України), яке розглянути першим.

Заперечень щодо порядку денного та пропозиції Третякової Г.М. від народних депутатів України – членів Комітету не надходило.

Додаткове питання: щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження генофонду Українського народу (реєстр. № 10448, н.д. Дмитрієва О. та інші).

Слухали: доповідь народного депутата України Дмитрієвої О.О.

В обговоренні взяли участь: Ляшко В.К., Цимбалюк М.М., Циба Т.В., Третякова Г.М.

Вирішили: рекомендувати Верховній Раді України включити законопроект до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання; прийняти рішення про визначення законопроекту

невідкладним відповідно до частини другої статті 101 Регламенту Верховної Ради України; скоротити строки внесення альтернативних законопроектів відповідно до частини третьої статті 101 Регламенту Верховної Ради України; за результатами розгляду законопроекту у першому читанні, керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України прийняти його за основу та в цілому.

На момент голосування присутні 9 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В. та Никорак І.П.

Голосували: «за» - 9. Ухвалено одногolosно. Висновок додається.

Перше питання: проект Закону про внесення змін до статті 41 Кодексу законів про працю України щодо встановлення додаткової підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця (реєстр. № 7731), друге читання.

Слухали: доповідь голови Комітету, співголови робочої групи Третякової Г.М.

В обговоренні взяли участь: Бережна Т.В., Шубін О.О., Біленький С.Л., Фріз І.В., Тимошенко Ю.В., Третякова Г.М.

За наслідками обговорення робоча група продовжить роботу по доопрацюванню законопроекту до другого читання.

Друге питання: щодо доцільності включення до порядку денного сесії проектів законів: про внесення змін до статті 60-2 Кодексу законів про працю України щодо дистанційної роботи (реєстр. № 10164, н.д. Мороз В.) та про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо удосконалення правового регулювання окремих питань надомної та дистанційної роботи (реєстр. № 10164-1, н.д. Третякова Г.).

Слухали: інформацію народного депутата України Третякової Г.М. та заступника Голови СПО роботодавців на національному рівні Біленького С.Л.

В обговоренні взяли участь: Шубін О.О., Цимбалюк М.М., Бережна Т.В., Третякова Г.М.

Вирішили: рекомендувати Верховній Раді України зазначені законопроекти включити до порядку денного сесії; за наслідками розгляду у першому читанні проект Закону про внесення змін до статті 60-2 Кодексу законів про працю України щодо дистанційної роботи (реєстр. № 10164), поданий народним депутатом України Морозом В., відхилити а проект Закону про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо удосконалення правового регулювання

окремих питань надомної та дистанційної роботи (реєстр. № 10164-1), поданий народним депутатом України Третяковою Г. прийняти за основу.

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В., Никорак І.П. та Тарасенком Т.П.

Голосували: «за» - 8. Ухвалено одногосно. Висновок додається.

Третє питання: щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо гарантій працевлаштування ветеранів війни (реєстр. № 10261, н.д. Лабазюк С. та інші).

Слухали: інформацію голови підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Остапенка А.Д.

В обговоренні взяли участь: Біленький С.Л., Бережна Т.В., Цимбалюк М.М., Третякова Г.М.

Вирішили: рекомендувати Верховній Раді України включити зазначений законопроект до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання; за наслідками розгляду у першому читанні, керуючись пунктом 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Струневичем В.О., Бабенком М.В. та Никорак І.П.

Голосували: «за» - 7, «утримався» - 1. Висновок додається.

Четверте питання: щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення зміни до Закону України "Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян" (реєстр. № 10364, н.д. Циба Т., Третякова Г. та інші).

Слухали: доповідь народного депутата України Циби Т.В.

В обговоренні взяли участь: Третякова Г.М., Остапенко А.Д.

Вирішили: рекомендувати Верховній Раді України включити зазначений законопроект до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання; за наслідками розгляду у першому читанні, керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України прийняти його за основу.

На момент голосування присутні 9 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В. та Никорак І.П.

Голосували: «за» - 9. Ухвалено одноголосно. Висновок додається.

П'яте питання: про перегляд висновку Комітету від 6 квітня 2021 року (протокол № 68) щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про пенсії за особливі заслуги перед Україною" (щодо встановлення пенсій за особливі заслуги громадянам нагородженим Почесною Грамотою Верховної Ради України або Грамотою Верховної Ради України) (реєстр. № 3002а, н.д. Цимбалюк М.).

Слухали: інформацію голови Комітету Третякової Г.М.

Вирішили: переглянути висновок Комітет.

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В., Никорак І.П. та Тимошенко Ю.В.

Голосували: «за» - 8. Ухвалено одноголосно. Рішення додається.

Шосте питання: проект Закону про внесення змін до Закону України "Про пенсії за особливі заслуги перед Україною" (щодо встановлення пенсій за особливі заслуги громадянам нагородженим Почесною Грамотою Верховної Ради України або Грамотою Верховної Ради України) (реєстр. № 3002а, н.д. Цимбалюк М.).

Слухали: інформацію голови Комітету Третякової Г.М.

Вирішили: рекомендувати Верховній Раді України даний законопроект зняти з розгляду як такий, що втратив актуальність.

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В., Никорак І.П. та Тимошенко Ю.В.

Голосували: «за» - 8. Ухвалено одноголосно. Висновок додається.

Тринадцяте питання: про перегляд висновку Комітету від 16 лютого 2022 року (протокол № 102) щодо проектів законів про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832) та про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832-1).

Слухали: інформацію голови Комітету Третякової Г.М.

Вирішили: переглянути висновок Комітет.

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В., Никорак І.П. та Тимошенко Ю.В.

Голосували: «за» - 8. Ухвалено одноголосно. Рішення додається.

Чотирнадцяте питання: проекти законів про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832, Кабінет Міністрів України) та про внесення змін до деяких законів України щодо визначення розміру щорічної разової грошової допомоги до 5 травня (реєстр. № 5832-1, н.д. Гнатенко В., Мороз В. та інші).

Слухали: інформацію голови Комітету Третякової Г.М.

Вирішили: рекомендувати Верховній Раді України зазначені законопроекти зняти з розгляду як такі, що втратили актуальність.

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В., Никорак І.П. та Тимошенко Ю.В.

Голосували: «за» - 8. Ухвалено одноголосно. Висновок додається.

П'ятнадцяте питання: затвердження письмового звіту Комітету про підсумки роботи за період десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Слухали: інформацію голови Комітету Третякової Г.М.

В обговоренні взяли участь: Цимбалюк М.М.

Вирішили: затвердити письмовий звіт Комітету про підсумки роботи за період роботи десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В., Никорак І.П. та Тимошенко Ю.В.

Голосували: «за» - 8. Ухвалено одноголосно. Рішення та звіт додаються.

Шістнадцяте питання: про схвалення рекомендацій за результатами слухань у Комітеті на тему: «Забезпечення конституційних прав і свобод громадян України підрозділами соціального захисту населення в регіонах», які відбулися 29 листопада 2023 року».

Слухали: інформацію голови Комітету Третякової Г.М.

Вирішили: схвалити рекомендації.

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В., Никорак І.П. та Тимошенко Ю.В.

Голосували: «за» - 8. Ухвалено одногolosно. Рішення та рекомендації додаються.

Сімнадцяте питання: про затвердження пропозицій Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів стосовно кандидатур до складу постійних делегацій Верховної Ради України у парламентських органах міжнародних організацій.

Слухали: інформацію голови Комітету Третякової Г.М.

В обговоренні взяли участь: Циба Т.В.

Вирішили:

1. Рекомендувати Голові Верховної Ради України включити народного депутата України – голову підкомітету з питань соціального захисту дітей, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України з 2014 року Цибу Тетяну Вікторівну до складу постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській асамблеї Організації Чорноморського економічного співробітництва або до складу постійної делегації Верховної Ради України у Парламентському вимірі Центральноєвропейської ініціативи.

2. Доручити Голові Комітету Третяковій Г.М. внести в установленому порядку на розгляд Голові Верховної Ради України пропозиції стосовно кандидатур до складу постійних делегацій Верховної Ради України у Парламентській асамблеї Організації Чорноморського економічного співробітництва та Парламентському вимірі Центральноєвропейської ініціативи.

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В., Никорак І.П. та Тимошенко Ю.В.

Голосували: «за» - 8. Ухвалено одногolosно. Рішення додається.

Вісімнадцяте питання: про внесення змін до рішення Комітету від 29 червня 2022 року (протокол № 117) про створення робочої групи з напрацювання проекту Соціального кодексу України (щодо зміни координатора робочої групи).

Слухали: інформацію голови Комітету Третякової Г.М.

Вирішили: пункт 4 рішення Комітету від 29 червня 2022 року (протокол № 117) про створення робочої групи з напрацювання проекту Соціального кодексу України викласти в такій редакції: «4. Визначити

координаторкою робочої групи Остапу Ірину – координаторку проекту Ради Європи «Посилення соціального захисту в Україні» (за згодою)».

На момент голосування присутні 8 народних депутатів України – членів Комітету. Відсутній зв'язок із народними депутатами України Бабенком М.В., Никорак І.П. та Тимошенко Ю.В.

Голосували: «за» - 8. Ухвалено одногосно. Рішення додається.

Розгляд інших питань порядку денного перенесено на інше засідання Комітету.

Голова Комітету Третьякова Г.М. закрила засідання Комітету.

Голова Комітету

Г.М. Третьякова

Народний депутат України

О.О. Арсенюк